T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/284
KARAR NO : 2024/261
KARAR TR : 08/07/2024

ÖZET: Gerçek kişiye karşı açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.H
Vekili : Av. A.M
Davalılar : 1-K.H 2-N.H

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkili R.H'in, Suriye'de çıkan iç karışıklıklar ve savaş ortamından dolayı uzun yıllar önce yedi çocuğuyla birlikte Türkiye'ye sığındığını, Suriye'de yaşadığı dönemde kız kardeşi N.H 'in eski eşiyle çocuk sahibi olamadığından, öz kızı K.H 'i büyüttüğünü, hastalık sonucu eşini kaybeden, daha sonraları da Türkiye'ye sığınan teyze 'Çocuğu büyüten' N.H 'in, o dönem medeni durumunun dul olmasından ve Kevser'i bizzat kendisi büyüttüğünden Şanlıurfa İl Göç İdaresi kayıtlarına küçüğü kendi nüfusunda gösterdiğini, bu nedenle ikametinin de teyzesinin yaşadığı Şanlıurfa ilinde göründüğünü, ancak mevcut durumda küçük K.H 'in müvekkili ile birlikte Bismil ilçesinde yaşadığını, Suriye Arap Cumhuriyeti nüfus kayıtlarına göre de küçük K.H 'in müvekkilinin öz kızı olarak resmiyette kayıtlı olduğunu belirterek, davanın kabulüne, küçüğün annesinin davacı olduğunun tespitine, Diyarbakır İl Göç İdaresi başta olmak üzere gerekli tüm yasal mercilere söz konusu tespitin müzekkeresi konusunda gereğinin yapılmasına kararverilmesini talep ederek adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Bismil 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/01/2024 tarih ve E.2024/6, K.2024/12 sayılı kararı ile,** davada idari yargının görevli olması nedeniyle mahkemelerinin görevsizliğine, görev hususunun HMK'nın 114/1-c hükmü kapsamında *"dava şartı"* niteliğinde olması nedeniyle ve HMK'nın 115/2 hükmü uyarınca davanın usulden reddine, davaya bakmaya Diyarbakır İdare Mahkemesinin görevli olduğuna karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Somut olayda; davacının taleplerinin nüfus kütüklerindeki kayıtların düzeltilmesine yönelik olmadığı, nitekim tarafların Suriye vatandaşı oldukları, Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca düzenlenen ve nüfus kütüğüyle ilgisi bulunmayan Geçici Koruma Kimlik Belgelerindeki bilgilerin düzeltilmesine yönelik olduğu, bu yönüyle taleplerin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu kapsamında nüfus hizmeti olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.*
>
> *Bu durumda 6458 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümleri kapsamında; söz konusu belgedeki hatalı anne kaydının idari işlem yoluyla davalı idarece yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla, 5490 sayılı Kanun kapsamında olmadığı anlaşılan geçici koruma kimlik belgelerinde yer alan kayıtların düzeltilmesi talebiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılacak davaların, anılan Kanun'un 36. maddesinde düzenlenen nüfus davaları olarak kabul edilemeyeceği, bu davaların 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen dava türlerinden olduğu, dolayısıyla söz konusu uyuşmalığın görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmakla, davanın idari yargı görevli olduğundan usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur..."*

3. Davacı vekili, 12/01/2024 tarihinde Bismil 3. Asliye Hukuk Mahkemesine verdiği dilekçe ile, karar kesinleştikten sonra dosyasının görevli olan Diyarbakır Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmesini talep etmiş, Mahkemece 04/04/2024 tarihinde bu talep karşılanmış, dosya Diyarbakır İdare Mahkemesi Başkanlığı (Tevzi Bürosu) kayıtlarına 15/04/2024 tarihinde girmiştir.

B. İdari Yargıda

4. **Diyarbakır 1. İdare Mahkemesi 26/04/2024 tarih ve E.2024/466 sayılı kararı**ile,Bismil 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/01/2024 tarih ve E.2024/6, K.2024/12 sayılı görevsizlik kararının kesinleşmesi üzerine, Mahkemelerinde açılan davada görevsiz oldukları sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru yapılmasına, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın, Bismil 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2024/6 sayılı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesinden karar gelinceye kadar dava hakkında karar verilmesinin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamındaki yabancılar için tesis edilen geçici koruma kimlik belgelerinde bilgilerin düzeltilmesi amacıyla yapılan başvuruların reddine dair işlemlerden kaynaklı olarak açılan davaların idari yargı mercilerince çözümleneceği açık olmakla birlikte, eldeki davanın geçici koruma kimlik belgelerindeki kayıtların düzeltilmesi talebiyle açılan bir dava olmadığı, başvuruya verilen cevaptan hareketle DNA incelemesi ile çocuğun davacının annesi olduğunun tespitine ilişkin olduğu, diğer bir anlatımla bakılan davanın soybağının düzeltilmesi davası niteliğinde bulunduğu açıktır.

Bu durumda; geçici koruma kimlik belgelerinde bilgilerin düzeltilmesi talebiyle açılmayan işbu davanın, soybağını (analık davası) ilgilendiren bir nitelikte olduğu ve nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasını gerektirdiği dikkate alındığında, uyuşmazlığında görüm ve çözümünde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümleri uyarınca adli yargı mercilerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga:2/7/2018-KHK-703/185 md."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

6. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 08/07/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya aslı ile birlikteUyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

7. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

8. Dava, Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşı olan davacının, Suriye uyruklu davalı K.H 'in annesi olduğunun tespitine karar verilmesi istemiyle, K.Hile N.H 'e karşı açılmıştır.

9. Olayda, iptal talebine konu bir idari işlemin bulunmadığı, yine idari eylem veya işlemden kaynaklı bir menfaat ihlalinin ve kişisel hakkın doğrudan bozulmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla idari yargı yerinde açılmasını gerektirir

bir dava türünün mevcut olmadığı görülmektedir.

10. Diğer taraftan, idari yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan taraf, yani davalı mutlaka idare olmalıdır. Yani idari davalarda davalı her zaman idaredir. Uyuşmazlık konusu davada husumet yöneltilen davalının gerçek kişiler olduğu açıktır.

11. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, idari işlemin iptali veya tam yargı davası niteliğinde olmayan, gerçek kişilere karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

12. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Diyarbakır 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Bismil 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/01/2024 tarih ve E.2024/6, K.2024/12 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Diyarbakır 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Bismil 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/01/2024 tarih ve E.2024/6, K.2024/12 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

08/07/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN